

1. Referentie

Referentie	Vandoorne, J., Decaluwe, L. & Vandemeulebroecke L. (2000). Het gezin. In H. De Witte, J. Hooge & L. Walgrave (Eds.), <i>Jongeren in Vlaanderen: gemeten en geteld. 12- tot 18-jarigen over hun leefwereld en toekomst</i> (pp. 59-78). Leuven: Universitaire Pers.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Bijdrage in reader

2. Abstract

In dit hoofdstuk wordt nagegaan hoe Vlaamse jongeren de opvoeding van hun ouders beleven en/of er een samenhang is tussen deze beleving en een aantal achtergrondkenmerken van de ouders, het gezin en het kind. Daarnaast wordt nagegaan wat hun opvattingen zijn met betrekking tot de verdeling van de gezinstaken tussen man en vrouw en hun houding ten opzichte van verschillende gezinsvormen, abortus en euthanasie.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin
Trefwoord(en)	Abortus, adolescent, autonomie, euthanasie, gezinsvormen, opvoeding, opvolging, responsiviteit, rolpatronen

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	De Vlaamse regering (minister-president en minister van wetenschap en technologie)
Onderzoeker(s)	Jan Vandoorne, Lieve Decaluwé & Prof. Dr. Lieve Vandemeulebroecke Centrum voor Ontwikkelingspsychologie Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen K.U.Leuven Tiensestraat 102 3000 Leuven Tel: 016/ 32 60 03 Fax: 016/ 32 61 44 http://www.psy.kuleuven.ac.be/cdp/ Centrum voor Gezinspedagogiek Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen K.U.Leuven Vesaliusstraat 2 3000 Leuven Tel: 016/ 32 62 91 of 016/ 32 62 05 Fax: 016/ 32 62 11 http://www.psy.kuleuven.ac.be/cgp/ HIVA Van Evenstraat 2A 3000 Leuven Tel: 016/ 32 33 70 Fax: 016/ 32 33 44 hiva@kuleuven.ac.be

<http://www.hiva.be>

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Hoe beleven Vlaamse jongeren de opvoeding door hun ouders? Is er een samenhang tussen de beleving van jongeren van de opvoeding door hun ouders en een aantal achtergrondkenmerken van de ouders/gezin/kind? Welke opvattingen houden Vlaamse jongeren er op na wat betreft niet-traditionele gezinsvormen, man-vrouw rolverdeling en bio-ethische kwesties (abortus en euthanasie)?
Hypothesen	Men gaat ervan uit dat de meeste jongeren opgroeien in een democratisch opvoedingsmodel, waar ouders responsief zijn voor de behoeften en signalen van kinderen, hen stimuleren om autonoom en onder eigen verantwoordelijkheid te handelen, maar toch voldoende weet hebben van het doen en laten van de kinderen.

6. Methode

Onderzoeksmethode	Beschrijvend onderzoek Schriftelijke vragenlijst, 5-puntenschaal
Onderzochte groep	4 891 leerlingen van het gewoon voltijds secundair onderwijs (12-18jarigen) Men maakt een onderscheid in gender, leeftijd, scholingsniveau, beroepsniveau vader, gezinssituatie, kindertal
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Beleving opvoeding; responsiviteit	De grote meerderheid van de jongeren vindt dat hun moeder hen goed aanvoelt en veel ondersteuning biedt. Daarnaast zou de vader minder fungeren als luisterend en begrijpend oor. De gedachte leeft dat de vader minder in staat is om te helpen bij problemen. Er zijn wel een aantal verschillen naargelang kenmerken van het gezin, ouders en de kinderen. Zo ervaren meisjes, oudere kinderen, kinderen van ongeschoolde arbeiders, zelfstandigen en werkloze vaders of landbouwers, kinderen uit grote gezinnen minder responsiviteit. Kinderen van gescheiden ouders ervaren minder responsiviteit ten opzichte van de ouder waarbij het kind niet woont. Responsiviteit wordt sterker beleefd wanneer één van de gescheiden ouders een nieuwe partner heeft. Wanneer men bij vader inwoont, wordt responsiviteit over het algemeen hoger gescoord voor vaders die niet gescheiden zijn. In het geval van co-ouderschap worden beide ouders als erg responsief ervaren.
Beleving opvoeding; autonomie	Jongeren hebben over het algemeen niet het gevoel dat ze erg veel autonomie krijgen van hun ouders. Jongens (vooral t.a.v. de vader), oudere kinderen, arbeidskinderen (enkel t.a.v. de moeder), kinderen uit een gescheiden gezin, enige kinderen en kinderen uit grote gezinnen (t.a.v. de moeder) ervaren meer autonomie.
Beleving opvoeding; opvolging	Moeders volgen hun kinderen in een vrij hoge mate op. Vaders houden minder toezicht over hun kinderen in vergelijking met hun moeders. Jongens ervaren minder opvolging van de moeder en meer van de vader. Oudere kinderen ervaren minder opvolging. Bij jongens is de opvolging het sterkst op 14 jaar en daarna daalt het lineair. Bij meisjes daalt het tot 14 jaar om opnieuw te stijgen tot 16-17 jaar om terug sterk te dalen. Kinderen uit grote gezinnen, kinderen van gescheiden ouders, kinderen van zelfstandigen of landbouwers, kinderen waarvan minstens één ouder thuis blijft, ervaren minder opvolging.
Houding tegenover niet traditionele gezinsvormen	Jongeren zijn eerder tolerant te noemen t.o.v. alternatieve gezinsvormen waarvan 10% van de jongeren zich heel tolerant opstelt, 57% tolerant, 30% licht tolerant en 2,6% uiterst intolerant. Meisjes, oudere jongeren, vrijzinnigen en ongelovigen zijn toleranter.
Houding tegenover rolverdeling tussen mannen en vrouwen	Gemiddeld staan jongeren voor een niet traditionele verdeling van de huishoudelijke taken tussen man en vrouw. Een minderheid situeert zich aan de heel traditionele zijde van de schaal, 52% eerder niet-traditioneel, 23% sterk voorstander van een meer gelijke verdeling van het huishoudelijke werk en 23,5% aan de traditionele zijde. Meisjes, oudere jongeren, A-klassers, ASO'ers en TSO'ers en ongelovigen zijn minder traditioneel. Kinderen van zelfstandigen of landbouwers zijn het meest traditioneel.
Houding	Wat betreft abortus is meer dan de helft van de schoolgaande jeugd het ermee eens dat een

tegenover bio-ethische kwesties	vrouw een abortus moet kunnen laten uitvoeren, als zij dit wenst. Gelovigen, BSO'ers, arbeidskinderen staan minder aanvaardend tegenover abortus. Alle groepen staan echter tolerant ten opzicht van abortus. De helft van de jongeren staat achter euthanasie. Meer dan 1/5 stelt echter niet akkoord te zijn. Jongere kinderen, B-klassers, TSO'ers en BSO'ers, arbeidskinderen en meisjes zijn minder tolerant.
---------------------------------	---

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

Het onderzoeksrapport handelt over twee verscheiden onderdelen. Vooreerst wordt er ingegaan op de beleving door jongeren van de opvoeding die ze krijgen van hun ouders. Drie soorten opvoedingsgedrag worden gemeten: responsiviteit, autonomie en opvolgen of toezicht houden. Er wordt daarbij vanuit gegaan dat de meeste jongeren opgroeien in een democratisch opvoedingsmodel, waar ouders responsief zijn voor de behoeften en signalen van kinderen, hen stimuleren om autonoom en onder eigen verantwoordelijkheid te handelen, maar toch voldoende weet hebben van het doen en laten van de kinderen. Van de kant van de moeder ervaren de kinderen inderdaad een vrij hoge mate van responsiviteit en opvolging. Op het vlak van autonomie is dit wat lager. Vaders worden als minder responsief en toezichtbehoudend ervaren. Ze stimuleren echter in gelijke mate de autonomie.

In tegenstelling tot de verwachtingen vertoont de leeftijd van het kind de sterkste samenhangen met de opvoedingsaspecten. Hoe ouder kinderen, hoe minder responsiviteit ze ervaren voor behoeften, signalen, en gesteldheid van henzelf, hoe meer ze aanmoedigen en accenten ervaren om zelfstandig en onder eigen verantwoordelijkheid op te treden en hoe minder ze opvolging ervaren van hun doen en laten.

Naast de beleefde opvoeding werden enkele opvattingen met betrekking tot het gezin aan de jongeren voorgelegd. Jongeren blijken toleranter te staan tegenover de zogenaamde alternatieve gezinsvormen. Ze zijn tevens voorstander van een meer gelijke verdeling van de gezinstaken tussen man en vrouw. Meisjes zijn consistent toleranter en voor een meer gelijke rolverdeling. Meisjes worden dan ook het meest aangesproken door de vrouwenemancipatie. Abortus en euthanasie zijn voor een nipte meerderheid van de jongeren aanvaardbaar.